

UZASADNIENIE

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego (...) S.A z siedzibą w W. zasługuje na uwzględnienie.

Obowiązkowi naprawienia szkody orzekanemu w na podstawie art. 46 § 1 kk należy przypisać zasadniczo funkcję kompensacyjną, bowiem głównym celem tego środka jest naprawienie wyrządzonej przestępstwem szkody. Przy orzekaniu o obowiązku przewidzianym w art. 46 § 1 kk należy kierować się zasadami prawa cywilnego, a zatem warunkiem jego orzeczenia w wyroku karnym jest istnienie w chwili wyrokowania szkody, której ustalenia dokonuje się według tych samych reguł, jak przy określaniu odszkodowania w postępowaniu cywilnym. Obowiązek naprawienia szkody jako środek kompensacyjny wywołuje podwójny skutek, a mianowicie oddziałuje w sferze uprawnień cywilnoprawnych podmiotu uprawnionego i sprawcy szkody, oraz w sferze karnoprawnej, jako że nakłada obowiązek, będący środkiem reakcji na przestępstwo, na sprawcę szkody i wywołuje konsekwencje związane ze stwierdzeniem popełnienia przestępstwa.

Do celów postępowania karnego należy uwzględnić prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego (art. 2 § 1 pkt 3 kpk), w tym naprawienie już w postępowaniu karnym, gdy to możliwe, szkody wyrządzonej przestępstwem. Przepisy prawa cywilnego mają zastosowanie przy orzekaniu obowiązku naprawienia szkody jako środka karnego, o ile przepisy prawa karnego nie zawierają odrębnego unormowania oraz gdy ich stosowanie nie pozostaje w sprzeczności z naturą karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody. Ponieważ przepisy prawa karnego nie zawierają postanowień dotyczących ustalania zakresu obowiązku naprawienia szkody, to z pewnością należy posiłkowo odwołać się do przepisu art. 361 § 2 kc, z którego wynika zasada pełnego odszkodowania. W konsekwencji należy przyjąć, że regułą jest zobowiązanie do naprawienia szkody w całości, zaś odstępstwa od tej reguły muszą być podyktowane jedynie bardzo ważnymi względami.

Zdaniem sądu odwoławczego zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał jednak na ustalenie tej szkody w całej wysokości (szkoda nie została uprzednio w części już naprawiona, naprawienie jej w całości jest realne, a pokrzywdzony nie przyczynił się do powstania szkody).

Pojęcie szkody z art. 46 § 1 kk należy traktować szeroko. Sens tego przepisu, nawet ograniczonego tylko do wyrządzonej szkody, należy odczytywać w kontekście zapewnienia w procesie karnym takiej ochrony pokrzywdzonemu, by w zakresie szkody nie musiał wytaczać odrębnego powództwa cywilnego. Szkoda jako przesłanka karnoprawnego obowiązku jej naprawienia obejmuje zarówno poniesione straty (damnum emergens), jak i utracone korzyści (lucrum cessans), jeżeli są one normalnym następstwem przestępnego działania lub zaniechania.

W omawianym przypadku należy uwzględnić kryteria określenia wysokości szkody i sąd odwoławczy zaakceptował stanowisko skarżącego, iż ustalając szkodę materialną należy w pierwszej kolejności uwzględnić, jaką wartość naruszone dobra miały dla pokrzywdzonego. Bezpośrednim korelatem wysokości szkody powinna być w tym przypadku cena sprzedaży stosowana przez pokrzywdzoną firmę. Łączy ona fakt uszczuplenia sprzedaży oryginalnych towarów, wskutek pojawienia się w obrocie artykułów oznaczonych podrobionymi znakami towarowymi z innymi obszarami, w których pokrzywdzony poniósł stratę (co dotyczy kosztów marketingu, badań nad ulepszeniem jakości produktów, opracowywania wzornictwa, budowania sieci handlowych, czy pogorszenia opinii na rynku na skutek osłabienia renomy tego znaku towarowego). Szczegółowe rozważania na ten temat zawarte są w apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i podlegają akceptacji.

W konsekwencji sąd odwoławczy uznał, iż w tych realiach należy ustalić wartość szkody materialnej w oparciu o cenę rynkową sprzedawanych przez oskarżonego produktów z podrobionym znakiem firmowym (...) S.A z siedzibą w W. (wyliczenie k 101).

W myśl art. 46 § 2 kk, zamiast obowiązku naprawienia szkody, sąd może orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę. Ma ona charakter subsydiarny. Jej orzeczenie jest dopuszczalne wówczas, gdy orzeczenie obowiązku jest znacznie

utrudnione. Słusznie wskazuje się, że pokrzywdzony w sytuacji określonej w art. 46 § 1 kk nie powinien pozostać bez rekompensaty wyrządzonej szkody

(nawiązka - zgodnie ze słusznym poglądem judykatury - jest zryczałtowanym odszkodowaniem i powinna być orzekana wówczas, gdy występują trudności w ustaleniu in concreto wysokości szkody). Ma rację skarżący, iż sąd I instancji dopuścił się obrazy art. 46 § 1 kk, gdyż zaniechał określenia szkody i orzekł nawiązki (art. 46 § 2 kk) nie odnosząc jej jakiegokolwiek do możliwego odszkodowania.

Ponieważ sąd odwoławczy zaakceptował wykazywane przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego kryteria obliczenia wysokości szkody i uznał, że jej dokładne określenie jest możliwe w postępowaniu karnym, zmienił w tym zakresie zaskarżony wyrok i na podstawie art. 46 § 1 kk (w miejsce orzeczonej nawiązki) orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego (...) S.A z siedzibą w W. kwotę 449,85 złotych tytułem obowiązku naprawienia szkody.

Zasadne są również zarzuty dotyczące rozstrzygnięcia przez sąd I instancji o kosztach zastępstwa procesowego na rzecz skarżącej strony.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) stawki minimalne wynoszą w sprawie objętej dochodzeniem - 360 złotych (§ 11 .1 pkt 1); natomiast stawki minimalne za obronę wynoszą przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym - 840 złotych (§ 11. 2. pkt 3).

Sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż ustalił wynagrodzenie dla pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego według stawki minimalnej za postępowanie szczególne, którymi obecnie są: postępowanie w sprawach z oskarżenia prywatnego, postępowanie nakazowe, postępowanie przyspieszone (Dział X Kpk). Ma rację odwołujący się, że sprawa w pierwszej instancji została rozpoznana w postępowaniu zwyczajnym (Dział VIII Kpk) i koszty zastępstwa prawnego powinny być ustalone według stawek obowiązujących w tym postępowaniu (840 złotych plus 360 złotych za dochodzenie, w którym już pełnomocnik brał udział).

Dlatego podwyższył zasądzoną od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego (...) S.A z siedzibą w W. w punkcie 4 f wyroku kwotę tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przygotowawcze i przed sądem I instancji do wysokości 1200 złotych.

Z tych względów sąd okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Zasady słuszności (postępowanie odwoławcze zostało wywołane błędami sądu I instancji) uzasadniają zwolnienie oskarżonego os wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym (co nie obejmuje zasądzonych wydatków na rzecz oskarżyciela posiłkowego).